

Hand-out - Aan de slag met creatieve werkvormen!

Binnenkomers

Getallenspel

Laat alle deelnemers 3 getallen opschrijven die iets over hem of haar zeggen. De andere deelnemers stellen vragen om er achter te komen wat de getallen betekenen.

Voorbeeld: 2016, 20, 4 (Deelnemer is in 2016 getrouwd, woont 20 jaar in Utrecht en heeft 4 broers en zussen).

Namenspel

Maak duo's. Laat de duo's elkaar de volgende drie vragen stellen:

1. Hoe kom je aan jouw naam (wie heeft jou deze naam gegeven)?
2. Wat betekent jouw naam?
3. Ben je blij met je naam? Waarom wel/niet?

Emotie-Dobbelen

Gooi omstebeurten met de dobbelsteen. Beantwoord de vraag die bij het gegooid getal staat:

1. Wat maakt je blij?
2. Wat maakt je boos?
3. Wat maakt je verdrietig?
4. Wat maakt je nerveus?
5. Wat maakt je rustig?
6. Wat maakt jou aan het lachen?

Woordenschatspelletjes

30 seconds

Vorbereiding: schrijf woorden die de afgelopen periode geleerd zijn op losse briefjes. Zet een timer op je telefoon van 30 seconden (of iets langer, maar maximaal 1 minuut).

Maak twee teams. Uit team 1 komt 1 deelnemer naar voren. Hij/zij pakt een woordbriefje en omschrijft het woord dat op het briefje staat – voor het eigen team - zonder het woord zelf te noemen. Als het woord geraden is, wordt het volgende woordbriefje gepakt. Net zo lang tot de timer afgaat.

De eerste speler uit team 2 doet hetzelfde. Ga net zo lang door tot iedereen van beide teams geweest is (bij een oneven aantal, is één deelnemer uit het kleinste team twee keer aan de beurt). Wie aan het einde de meeste briefjes heeft, heeft gewonnen.

Woordenschatdobbelen

Nodig: een dobbelsteen en een lijstje met woorden die de afgelopen periode (bv 4 weken) geleerd zijn. Laat deze woorden op losse papiertjes schrijven en doe de woorden in een bak. Om de beurt gooi je met de dobbelsteen en pak je een blaadje met 1 woord uit de bak. Met dit woord voer je de opdracht uit die hoort bij het aantal ogen dat je hebt gegooid.

1. Geef een omschrijving van het woord
2. Beeld het woord uit
3. Zeg het tegenovergestelde van het woord (wanneer mogelijk)
4. Gebruik het woord in een zin, maar zeg 'piep' in plaats van het woord
5. Zeg een synoniem van het woord
6. Je mag 1 van de bovengenoemde opdrachten kiezen

Je voert je opdracht uit en de anderen proberen het woord aan de hand van jouw uitvoering te raden. Je kunt ook samen de opdrachtjes bedenken. Andere opdrachtjes kunnen zijn:

- Maak een zin met het woord. Wil je de verleden tijd oefenen? Maak een zin in de verleden tijd
- Wil je oefenen met voegwoorden? Maak een zin met het woord én een voegwoord
- Wil je de oefening nog een beetje moeilijker maken? Laat dan 2 woorden uit de bak pakken en daar een zin van maken

Betekenisbingo

Schrijf tien woorden op het bord die de afgelopen periode geleerd zijn:

- Laat alle deelnemers 4 woorden uitkiezen en voor zichzelf opschrijven
- Geef een omschrijving/betekenis van een woord of beeld het uit
- Als de deelnemer het woord herkent en heeft opgeschreven, dan mag hij het woord op zijn papier doorstrepen
- Wie het eerst zijn/haar 4 woorden heeft doorgestreept, heeft gewonnen! Ga eventueel door tot alle woorden omschreven zijn (en iedereen dus Bingo heeft ;-)

Memory

Hiervoor kun je in principe gewoon een bestaand memoryspel gebruiken. Benoem elk plaatje dat wordt omgedraaid (met het bijbehorende lidwoord): 'Dit is de hond en dat is het huis' Nodig de ander uit om jou na te zeggen. Heeft je tegenspeler al een wat hoger taalniveau? Vraag hem of haar dan om zelf een zin te maken met het omgedraaide woord ('De hond is groot en zwart').

Een variant is memory met tegenstellingen. Schrijf ongeveer 10 tegenstellingen op losse kaartjes (vb groot – klein, lang – kort, donker – licht, etc.). De spelers zoeken nu niet naar hetzelfde woord, maar naar het tegenovergestelde woord. Heeft een speler de juiste kaartjes bij elkaar gevonden? Laat hem/haar dan de volgende zin zeggen: 'Het tegenovergestelde van ... is ...'. Op die manier slijp je meteen deze belangrijke zin in!

Creatieve schrijfoefeningen

Elfje

Een elfje is een gedichtje van elf woorden verdeeld over vijf regels. Schrijf een voorbeeldelfje op een bord of flip-over. Maak op het bord of de flip-over een woordweb. Laat alle deelnemers woorden noemen die passen bij het hoofdthema (dit kan van alles zijn: herfst, verdriet, vrijheid, voeten, etc.).

Regel 1: Eén woord, het woord heeft een relatie met het hoofdthema

Regel 2: Twee woorden, iets wat met het bovenstaande woord te maken heeft

Regel 3: Drie woorden, iets wat met de eerste twee regels te maken heeft

Regel 4: Een zin met 'ik' of 'mijn' erin

Regel 5: Een afsluitend woord (mag hetzelfde woord zijn als op de eerste regel, hoeft niet)

Let op: een elf hoeft niet te rijmen.

Schrijven met je zintuigen

Bedenk een aantal woorden waarmee de deelnemers kunnen associëren. Bij de woorden moet je zowel beeld, geluid, smaak, geur en tast kunnen bedenken. Voorbeelden: strand, markt of keuken.

Benoem eerst de vijf zintuigen (zien, horen, ruiken, voelen, proeven) en schrijf deze op het bord. Geef eerst één voorbeeld (strand).

Geef een woord (bijvoorbeeld: badkamer, bos, ziekenhuis, etc.) en laat de deelnemers in duo's de zintuigassociaties maken.

Wat zie ik? – bijvoeglijke naamwoorden schrijven bij foto's

Geef elke deelnemer (of: elk duo) een foto (gescheurd uit een tijdschrift oid) en leg met een voorbeeld uit wat de bedoeling is. Wat zie je?

Deelnemers schrijven op wat ze zien. Voorbeeld: een man. Daarna schrijven ze zoveel mogelijk bijvoeglijke naamwoorden op die bij de foto passen: de dunne, boze, harige, jonge man.

Besprek samen de woorden die iedereen heeft gevonden. Kan iemand nog een aanvulling geven?

Variatie: Maak met elkaar trappen van vergelijking: klein (stellende trap) – kleiner (vergroten trap) – kleinst (overtreffende trap). Doe dit met drie deelnemers. Nummer 1 (met voeten op de grond) noemt de stellende trap, nummer 2 (staat op zijn tenen) de vergroten trap en nummer 3 (staat op een stoel) de overtreffende trap.

Bron: NT2-Cahier Creatief schrijven van Annemarie van den Brink en Trea Scholten

In beweging

Rendictee

Nodig: A4'tje met daarop ongeveer 10 á 15 woorden of 5 á 10 zinnen (afhankelijk van het niveau van je groep). Heb je 6 deelnemers in je groep? Dan heb je 3 printjes nodig. Hang de printjes op een muur aan één kant van de ruimte.

Stel de timer van je telefoon in op 2 minuten.

Maak teams van twee deelnemers: een renner en een schrijver. De renner leest aan de ene kant van de ruimte één of meerdere woorden, onthoudt die en rent naar de overkant. Daar dicteert hij de woorden aan de schrijver.

Woordenmeppertje

- Hang ongeveer 10 geleerde woorden op, verspreid in de ruimte
- Verdeel de groep in twee teams
- Laat één persoon uit elk team bij het bord staan met een (schone!) vliegenmepper
- Omschrijf één van de woorden. Degene die als eerste op het juiste woord slaat, wint

30 seconds - uitbeelden

Zie eerdere beschrijving bij 30 seconds. In plaats van omschrijven, moeten de woorden op de kaartjes worden uitgebeeld.

Actief lezen

Onderstaande tips maken het samen lezen een stuk leerzamer én leuker! Of je nu een reclamefolder 'leest', een stukje uit een huis-aan-huisblad of een verhaal uit een boek: onderstaande punten zijn vrijwel altijd toe te passen:

- Lees eerst de kop en eventuele tussenkopjes, bekijk de foto/plaatsjes: waar gaat het over? Wat weet je al over dit onderwerp? Maak samen een woordweb
- Lees de tekst 1 keer voor en laat deelnemers gericht luisteren. Geef bijvoorbeeld de instructie mee om te kloppen op de tafel bij één bepaald woord
- Lees de tekst nog een keer en laat één van de deelnemers zoveel mogelijk uitbeelden van wat jij leest
- Bij een grotere groep kun je ervoor kiezen om vragen over de tekst eerst in duo's te laten bespreken. Zo voorkom je dat 1 of 2 deelnemers veel aan het woord zijn en de rest vooral luistert. Koppel wel altijd even plenair terug
- Laat lastige woorden onderstrepen en gebruik deze woorden in verschillende woordenschatspelletjes

Tot slot... 'cirkelzinnen'

Cirkelzinnen zijn een variant op 'Ik ga op reis en ik neem mee...'. Door omstebeurten een variant te maken op een bepaalde basiszin, breid je de woordenschat uit én slijp je impliciet verschillende grammaticaregels in. Voorbeelden van cirkelzinnen zijn:

- Morgen ga ik naar de dokter, want ik heb pijn in mijn ... + aanwijzen
- Ik ga naar de winkel en ik koop ...
- Gisteren ging ik naar het bos en ik zag ...
- Ik ga naar (of 'Ik pak een..') om te ...
- ...